

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De satisfactione absolutè sumpta, & absque ordine ad Sacramentum. §. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

tis absoluti non possint. Censentur ergo præcepto pœnitentiæ satisfacere. Atque ita docent, Paludan. in 4. dist. 17. quæst. 7. Gabriel. ibi. q. 1. art. 3. dub. 5. Syluest. Confessio. 4. n. 3. in fine. Victor. n. 163. & alij relati à Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. num. 4.

Sed multò probabilior, & verior est opposita sententia, quam pluribus relatis firmant Suar. t. 4. de pœnitent. disp. 36. sect. 7. n. 3. & 8. Paul. Comito. lib. 1. respons. moral. quæst. 19. in fine. §. Enumeratum. Coninch. disp. 5. de pœnit. dub. 9. n. 70. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Fagund. lib. 1. de pœnit. cap. 4. nu. 5. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quæst. 5. sect. 2. p. 4. num. 23. Ratio est manifesta: quia præcepto diuino de confessione faciendâ non satisfacis, cum inualidè confiteris. Ergo neque satisfacis ecclesiastico præcepto: hoc enim solum est præcepti diuini determinatio, vt dixit Trident. sess. 14. c. 5. sub finem, & can. 8. Præterea Ecclesia præcipit omnia mortalia fideles confiteri, sicuti dicitur in c. Omnis viriisque sex. de pœnitent. c. remiss. At, si absque dolore, vel non integrè fatearis, non fideliter, sed infideliter, & sic peccata fateris. Non igitur præcepto satisfacis. Neque obstat, ex defectu omnino occulto inualidam reddi confessionem, quominus inde impediatur præcepti ecclesiastici executio: nam esto, Ecclesia actum interiorem per se, & directè præcipere non possit, potest tamè indirectè, quatenus ad valorem actus externi præcepti necessarij est: hac enim ratione præcipiendo orationem, præcipit attentionem: quia sine attentione oratio esse non potest. Cum ergo ad valorem externæ confessionis necessarius sit dolor, interiùs præcipiendo confessionem dolor internus præceptus censetur. Neque item obstat textus in cap. Quod quidam nam, vt bene respondet Suar. dist. 7. ubi non dicitur, confessionem illam admittendam esse, vt sufficientem ad implendum præceptum; sed hos peccatores esse audiendos, vt continuis exhortationibus moueantur & conuertantur.

5. Hinc fit, sicet consistentem incurrere excommunicationem synodalem, quæ ipso facto omittentibus confessionem ferè in omnibus diœcesibus imposita est: quia verè confessionem omittit, quippe idem est actum non fieri, ac fieri nullum, leg. Duo sunt Titij ff. de testam. tutela. Nomine namque confessionis confessio valida intelligi debet: quia sub appellatione actus regulariter solus validus comprehenditur, vt pluribus firmat Tiraque. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. m. 5. & leg. Boues. §. Hoc sermo tota limit. i. ff. de verb. significat. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 7. in fine. Atque ita in præsentia tradit Suar. t. 4. disp. 36. sect. 8. num. 1. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. c. 4. n. 12. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 5. sect. 2. p. 4. n. 25. tamen contrarium sentiat Nauarr. cap. 10. num. 4. & Henric. lib. 4. cap. 4. num. 1. propterea quòd probari non possit confessionis defectus. Sed responderetur, id necessarium non esse, cum non delicto probato, sed delicto externo excommunicatio synodalis annectatur. Secus verò est de priuatione sepulture, & ingressu Ecclesiæ: quæ ipso facto nullibi sunt impositæ; sed per sententiam Iudicis imponenda: quæ, cum probationem delicti requirunt, & hac sit ferè impossibilis, stante defectu omnino occulto imponi non possunt, vt bene ex Cordub. notauit Fagund. loc. alleg.

6. Ab hac doctrina excipiunt Viuald. in Candelab. aureo, de confess. n. 60. Rod. in addit. ad Bullam Cruciat. §. 11. aliàs 9. n. 133. Zerola praxi Episc. 1. p. verbo, Lupanaria, §. 5. meretrices, vltimarios aliosq; peccatores publicos, quos neque Episcopi, & Parochi excommunicatos declarant, quamuis prædicto præcepto confessionis legitime, vt dictum est, non satisfaciant. Signum ergo est, hac excommunicationis pœna eos non adstringi. Sed nullatenus admittenda est exceptio: quia nec fundamentum habet in cap. Omnis viriisque sexus. cum æquè omnes fideles comprehendat: neque publici peccatores digniores sunt indulgentia; quam alij. Quòd verò non soleant declarari; id in fauorem aliorum fidelium cum illis communicantium fit, non, quia ipsi peccatores publici excommunicatione affecti non sint, vt rectè notauit Fagund. de secund. Eccles. præc. lib. 1. cap. 3. n. 11.

7. Tertia quæstio, an satisfacias huic præcepto si confessionem ex parte tua validam facias, & Confessarius ex malitia, vel ignorantia absolutionem non concesserit? Si confessio facta est Sacerdoti existimato, vel iurisdictione carenti; nullatenus per illum satisfieri præcepto potest: quia præceptum est de confessione faciendâ proprio Sacerdoti, vti cauerit in supra dicto cap. Omnis, & consequenter habenti iurisdictionem. At, si proprio Sacerdoti facta fuerit; ipse tamen ex malitia, vel inaduerentia te non absoluerit, plures Doctores censent, te præcepto confessionis satisfecisse. Tum, quia culpa Confessarij tibi nocere non debet. Tum, quia præceptum non tibi est impositum, neque imponi potest de actione, quæ non sit in tua potestate; sed ab alterius voluntate pendet, qualis est absolutio. Sic docent, licet non ita expressè, Paludan. Gab. Victor Syluest. pro pœni, sententiæque præcedente relati. Ceterum probabilius est te præcepto non satisfacere ea confessione, quam absolutio non sequitur, vti expressè docent Nauarr. cap. 10. num. 4. Suar. disp. 36. sect. 7. num. 3. Coninch. disp. 5. dub. 9. numer.

70. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. nu. 5. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Ratio ea est: quia per eam confessionem non satisfacis diuino præcepto: siquidem peccata soluta non sunt; sed adhuc retinentur; vt absolutio directè subiciantur. Ergo neque satisfacis humano præcepto, quod est diuini determinatum. Et exemplo Eucharistiæ conuincit potest: si enim credens, te Eucharistiam recipere, Sacerdos, vel ex malitia, vel inaduerentia hostiam in consecratam loco consecratâ porrigeret, præcepto communicandi non satisfaceres; sed errore detecto obligatus eris communicare; quia præcedentis hostiæ sumptio non fuit sacra Communio. Confessio autem, quam absolutio non sequitur, neque est pars sacramenti, neque peccata soluit, aut remittit. Ergo non est confessio, qua præcepto satisfieri potest.

Neque obstat, non tua, sed Sacerdotis culpa defectum contingere: id enim probat, te excusatum esse à præcepto, & à pœnitentiæ amplexibus, dum bona fide existimas, te absolutum esse. Scitis est, si bona fides cesset, & defectum agnoueris: sicuti docent Corduba quæst. 15. Suarez disput. 36. sect. 8. n. 3. Fagund. de pœnit. lib. 1. cap. 4. nu. 6. Neque est verum, quòd sola confessio in tua sit potestate, non absolutio: quia esto absolutio à proximè non pendet; à te tamen pendet absolutioem procurare, eique confiteri, qui absolutionem concedat: si tamen aliquando id prestare non potes, à præcepto excusaris; tamen illud non impleas.

8. Quoad causas excusantes ab huius præcepti transgressione, illi quæ pœnitentiæ breuiter dicendum est, te excusatum esse primò, si imminet tibi, vel alteri graue damnum vitæ honoris, vel fortunæ: nam lex diuina, & ecclesiastica, cum fit iugum suauis, & onus leue, non censetur cum tanto detrimento obligare. Illud verò detrimentum honoris, quod ex confessione ipsa subsequitur, vt scilicet, apud Confessarium minus habeatis opinionem quæ religiosam, quam de te conceperat, amittas: id te potest à præcepto excusare, vt bene notauit Coninch. disp. 5. dub. 10. num. 73. vbi aduertit, sæpè te posse excusari à confessione vnus, vel alterius peccati: quia ex illius manifestatione imminet damnum, non tamen à manifestatione aliorum peccatorum; & consequenter neque à confessione faciendâ. An verò excusaris à confessionis præcepto, si alia via, quam per interpretem, vel scripturam, vel nuntius declarare peccata non possis, superius, cum de integritate confessionis sermonem fecimus, decusum reliquimus. Illud verò est certum, si nullum in specie peccatum declarare potes, non esse tibi absolutionem extra mortis articulum concedendam: quia alienum est ab vlti Ecclesiæ, sententiam absolutionis proferre nulla causa specialiter iudicanda proposita, vt bene aduertit Laym. lib. 5. sum. tract. 9. cap. 5. n. 15. ad finem.

P V N C T V M XXI.

De satisfactione peccatorum.

1. Duplîciter de satisfactione loqui possumus. Primò, de satisfactione absolute sumpta, & sine ordine, ad sacramentum Pœnitentiæ. Secundo, de satisfactione quatenus pars est, & complementum sacramenti pœnitentiæ.

§. I.

De satisfactione absolute sumpta, & absque ordine ad Sacramentum.

1. Satisfactio differt à restitutione.
2. Nullus, præter Christum, satisfacere pro mortalibus potest.
3. Qualiter pro venialibus.
4. Pro omnibus potest de congruo.
5. Remissa mortali culpa, pœna æterna remittitur: sed plerumque manet aliqua pœna temporalis.
6. Pro hac pœna temporalis bene potest quis satisfacere de congruo.
7. Ad hanc satisfactionem requiritur, opus voluntarium, & liberum.
8. Item, debet esse opus bonum.
9. Item, pœnosum, & afflictuum.
10. Potest esse opus alijs debitum.
11. Satisfaciens debet esse in gratia.
12. Item, uiuor.
13. Vnus pro alio bene satisfacere potest.
14. Limitatio Medinæ reuocatur.
15. Fit satis oppositio fundamentum.
16. Ex parte Dei adesse debet promissio satisfactionem accipiendi.

1. Satisfactio sæpè cum restitutione confunduntur: sed est longe ab ea diuersa. Nam restitutio consistit in rebus.

bus. Est enim redditio rei contra voluntatem Domini sublatam, vel illius æquivalentis; ac proinde respicit reparationem damni offenso illati. Secus est satisfactio, quæ in actionibus consistit. Est enim honoris, & autoritatis læsæ reparatio. Peccato namque honorem, & autoritatem diuinam contempnimus; at petitione veniæ, submissione, & humilitate contempnimus illius honoris reparamus, vt notarunt Bellarm. l. 4. de penitent. cap. 1. Suar. disp. 37. in princ. Coninch. disp. 10. de penit. dub. 1. Fagund. de secundo Eccl. præcept. l. 9. in princ. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. n. 1.

2. Pro peccatis mortalibus nemini à Christo Salvatore datum est posse satisfacere, quia, cum malitia peccati mortalis sit infinita, eò quod diuinam maiestatem infinitam offendat, nostræque satisfactiones semper finitæ sint, & limitatæ; nequeunt satisfactionem debitam attingere, idèque opus fuit. Verbum diuinum hominem fieri, vt eius opere, vt pote à persona infinitæ dignitatis procedentia, dignam, & super abundantem satisfactionem pro nostris peccatis exhiberent.

3. Pro venialibus verò existens in mortali satisfacere non potest, quia, vt D. Thom. 2. part. quæst. 87. artic. 4. omneque eius discipuli testantur, nullius peccati venialis remissio conceditur homini peccatori Dei hosti, & inimico. At si à mortali recesserit. Deòque gratus sit ex Dei benignitate, & Christi meritis pro venialibus ad æqualitatem satisfacere potest.

4. Verùm, esto de condigno nullus peccator, nec pro veniali, nec pro mortali satisfacere potest, de congruo tamen pro omnibus peccatis satisfacit, cum eam satisfactionem exhibet, quam exhibere potest. Decebat namque Dei bonitatem, ne homines facile labentes absque remedio derelinqueret, sed postea Christi perfecta satisfactio ob illam contentus esset pro remissione culpæ, ea satisfactio, quam peccator diuina gratia adiutus posset exhibere. Et in hac decencia meritum de congruo situm est.

5. Poterit remissa culpa & pœna æterna, culpæ debita, remittitur, vt definiuit Trident. sess. 5. cap. 14. & manifestè colligitur ex illo ad Roman. 8. Nihil ergo nunc damnationis est eis, qui sunt in Christo Iesu. Remissa namque culpa, redditur peccator filius Dei, & hæres regni: cœlestis. Non igitur manere potest debitor æternæ pœnæ.

At esto, pœna æterna simul cum culpa remittatur, plerumque pœna aliqua temporalis in hac vita luenda restat. Nam esto benignissimus Deus posset simul cum remissione culpæ omnem pœnam prorsus remittere, sicut facit in Sacramento Baptismi, & martyrio non tamen decebat, nè, vt pulchre inquit Chrysostom. homil. de penitent. & confess. peccantes, & inuiti manentes efficeremus deteriores. Quod optimè declarat, pluribusque confirmat Trident. sess. 14. cap. 8. redditio rationem, ob quam conueniens fuit, totam pœnam in Baptismo remitti: scilicet post Baptismi lapsus. Mensura huius temporalis pœnæ, quæ luenda restat ex peccato remisso, soli Deo cognita est: ipse enim pro qualitate delicti pœnam designat. Notanter dixit, remissa culpa pœnam aliquam restare luendam: vt tacite insinuat, aliquando cum remissione culpæ omnem pœnam remitti. Contritio namque, quæ ad gratiam, & culpæ remissionem disponit, quatenus gratia ipsa informatur, vim habet remittendi de condigno aliquam partem pœnæ temporalis designatæ. Ergo quod intensior, & feruenter fuerit contritio, eo maioris partis remissionem obtinebit: potest ergo esse ita intensa, vt omnem pœnam remittat, sicut contingit in Magdalenâ; aliique peccatoribus feruentissimo actu charitatis peccata detestantibus, sicuti notauit Coninch. disp. 2. de penit. dub. 12. n. 116. concl. 4.

6. Pro hac pœna temporali satisfacere nos de condigno posse oratione, ieiunio, elemosyna, aliisque piis operibus, catholica fides docet apud Trident. sess. 14. cap. 8. & 9. & can. 13. & pluribus Scripturæ & Patrum testimoniis, & rationibus exornat aduersus hæreticos nostri temporis, Bellarm. lib. 4. de penit. cap. 3. & seq. Suar. disp. 37. sect. 1. Valen. Tom. 4. disp. 7. quæst. 14. part. 2. Coninch. disp. 10. dub. 3. Laymann. l. 5. sum. tract. 6. cap. 15. à num. 2. Etenim cum non solum peccatores, sed iusti ad orationem, ieiunium, elemosynam, aliisque pia opera excitentur, vt diuinum iudicium euitet, & peccata persoluant, vt colligitur ex Iob. cap. ult. David. Psal. 6. 37. & 101. Tobie cap. 12. Ista cap. 38. Paulo 1. Corinth. 11. & alibi, sæpè manifestè inferunt, remissa culpa pœnam restare luendam, pro qua piis operibus nos satisfacere posse. Aduerto tamen cum Medin. de penit. tract. 2. quæst. 46. Suarez. disp. 37. sect. 9. Coninch. disp. 10. dub. 3. sæpè benignissimum Deum aliquibus penis in hac vita peccata commissa punire: sicuti contigit David ob adulterium, & populi numerationem in quarum pœnarum recompensationem, nullam aliam satisfactionem admittit: quippe hæ pœnæ à Deo infliguntur, non tam vt iustitiæ vindictiæ fiat satisfactio, quam vt peccatores à peccatis committendis arcantur, Deo rigorem, & severitatem suæ iustitiæ ostendente.

7. Vt igitur prædicta pœna temporali fiat satisfactio, ali-

quæ conditiones requiruntur: tum ex parte operis in satisfactioem exhibiti, tum ex parte personæ satisfaciens, tum ex parte Dei, cui fit satisfactio.

Primo ex parte operis requiritur, vt sit voluntarium, & liberam, vel per modum actus eliciti, quales sunt orationes, ieiunia, elemosynæ, reliquique virtutum actus, tam interiores, quam exteriores, quos exercere vis in Dei honorem, & peccatorum satisfactionem, vel per modum obiecti voliti, vt contingit in flagellis, laboribus, & infirmitatibus à Deo immixtis, quæ si voluntariè acceptes, satisfactionem sufficientem pro peccatis præstare possunt, ita vt ipsa satisfactio non solum ex acceptatione, sed ex ipsis flagellis liberè acceptatis confurgat: alias non definiret Concilium sess. 14. cap. 9. flagellis temporalibus à Deo infligendis, & à nobis patienter toleratis apud Deum Patrem per Christum Iesum nos satisfacere posse; sed solum diceret, acceptatione flagellorum nos satisfacere: eaque de causa, quo grauiora fuerint flagella à Deo infligta, & patienter tolerata, eò abundantior est satisfactio. Ratio autem, quare ad satisfactionem libertas, vt dictum est, requiritur, ea est: quia peccator media satisfactioe pœnis pro peccatis debitis facit satis. At ceteri non debet peccator facere satis, nisi opus, per quod satisfacit, ab eo aliquo modo procedat. Deinde satisfactio est actus virtutis penitentiae: quia est peccati detestatio, illiusque punitio, & cum Deo reconciliatio. Ergo debet esse liber. Præterea quia à satisfactioe non aliter satisfactio distinguitur, nisi quia satisfactio ex libera voluntate satisfaciens procedit: scilicet satisfactio, quæ non spectat, an liberè satis patiens pœnas acceptet, sed an ex satisfactioe pœnæ sufficienter vindicentur: ideoque satisfactio ad iustitiam vindictiæ, satisfactio ad commutatam pertinet. Ex qua ratione colligitur causa, ob quam leuissima pœnæ in hac vita patienter toleratæ satisfaciunt pro graui pœna in Purgatorio luenda: quia pœnæ in hac vita non in se spectantur, sed quatenus ab homine Deo grato liberè exhibentur, vel acceptantur, ob quam acceptationem ex Dei gratia, & Christi meritis efficacior vim habent pro peccatis satisfaciendi, quam pœnæ in Purgatorio susceptæ: vbi sola passio, & non libera patientium voluntas, & acceptatio, ac dignitas attenditur: vt ex communi sententia notauerunt Coninch. disp. 10. dub. 4. n. 25. & 34. Laym. l. 5. sum. tr. 6. c. 15. n. 4. Fagund. de secundo Eccl. præcept. l. 9. c. 2. n. 1.

8. Deinde opus satisfactorium, quatenus tale est, debet esse bonum: tendit namque ad peccati punitionem, & perfectam cum Deo reconciliationem, quæ absque bonitate moralis consistere non possunt. Quapropter pœnæ, quas tyranni Martyribus infligebant, est quatenus à tyrannis procedebant, Deo displicent, ac quatenus à Martyribus tolerantur, & acceptantur in peccatorum punitionem, gratissimæ Deo sunt, & plenam pro peccatis exhibent satisfactionem. Coninch. dicta disp. 10. dub. 4. n. 27. Fagund. lib. 9. de secundo Eccl. præcept. cap. 2. n. 2. Non tamen est necessarium, vt ex formali intentione satisfaciendi procedat: satis enim est virtualis, quæ quis in actu exercito se Deo submittit, vt perfectam cum Deo reconciliationem obtineat: si enim ad meritum non requiritur expressa intentio merendi, sed sufficit virtualis in ipso opere merito in inclusa; à fortiori ad satisfactionem ea sufficere debet: quippe nullus est, qui voluntatem non habeat obtinendi à Deo omnem effectum sibi utilem, & suisque bonis operibus correspondentem, vt elato Suar. disp. 36. aliis 37. section. 3. numer. 5. dixit Fagundez, libr. 9. de penitent. c. 2. n. 4.

9. Præterea debet esse opus pœnosum, seu afflictuum, quod satis indicat Scriptura, consulens penitentiam, & peccatorum redemptionem ieiunio, seruo, planctu, oratione, & elemosyna, aliisque virtutum actibus, qui, esto, ab aliquo summa cum voluptate, & dulcedine exercentur; quia tamen de se humanæ naturæ graues sunt, & molesti, apti sunt ad satisfaciendum. Etenim per peccatum propriæ voluntati contra diuinam indulisti: per satisfactionem ergo diuinæ voluntati contra propriam te submittere debes. Hanc autem submissionem præstas quolibet virtutis actu. Ergo quilibet virtutis actus est satisfactorius. Atque ita docent Suar. disp. 37. sect. 6. n. 8. Fagund. 2. Eccl. præcept. l. 9. c. 2. n. 5. & 12. Coninch. disp. 10. dub. 4. n. 28. & 29. Hinc inferunt communiter Doctores, quo magis opus laboriosum sit, eò maiorem vim satisfaciendi habere. Sed hoc intelligendum est, ceteris paribus: sæpè namque contingit opus ex se minus laboriosum, quia in se perfectius est, & Deo gratus maiorem vim habere satisfaciendi, quam aliud opus minus perfectum, est magis laboriosum sit: v. gr. pauperi grauem necessitatem patienti largam elemosynam tribuis summa cum facilitate, non est dubium te abundantius mereri, & satisfacere, quam si vnico die graui cum difficultate ieiunasses. Quod si difficultas operis ex seruo spiritus superata sit, non obinde minuit satisfactionem, nec meritum, alias tepidi, & virtutibus exercendis difficiles abundantius mererentur, & satisfacerent, quam spiritus feruētēs, & in exercendis virtutum operibus omnino faciles: quod non est admittendum, vt rectè notauit Coninch. disp. 10. dub. 4. num. 30.

10. Addunt aliqui, debere esse opus supererogationis, & non aliâs debitum: sed immeritò id postulant, cum Concil. *sess. 14. c. 9.* satis indicet, per opera aliâs præcepta fieri satisfactionem posse. Nam, sicut præceptum non impedit meritum, neque satisfactionem impedire debet. Non enim opera virtutis in commodum Deis in nostram utilitatem præcipiuntur. Ergo ex præcepto, nec meritum, nec satisfactio illius diminuitur. Quodlibet namque opus, tamen præceptum, meriti rationem habet: quia factum est à filio in obsequium munificentissimi patris, quem decebat filiorum obsequia se ipso præmiare. Habet tamen rationem satisfactionis, quatenus per ipsum Deo, cuique voluntari se homo submitit, à qua se per peccatum lubtraxerat. At hæc ex præcepto non impediuntur, quinimò præceptum augere videntur. Ergo ad satisfactionem non est necessarium esse opus supererogationis, sed potest esse opus aliâs præceptum. Atque ita docent Nauarr. *cap. 26. n. 23.* Sotus in *4. dist. 19. quæst. 2. art. 1. circa finem.* Henric. *lib. 5. de pœnit. cap. 19. num. 5.* Suar. *disp. 37. sect. 4. num. 3.* Fagund. *de sennâ. Eccles. præcept. lib. 9. c. 2. num. 8.* Coninch. *disp. 10. dub. 10. dub. 4. num. 31.* Moment tamen communiter relati Doctores, quibus adhæret Sanch. *lib. 1. sum. cap. 14. num. 6.* Bonac. *disp. 5. de pœnit. qu. 5. sect. 3. p. 2. n. 12.* & infra latius dicemus; etsi Confessarius possit opus aliâs præceptum in pœnitentiam iniungere, non tamen censeri iniunctum, nisi id expressè explicet: decet enim ad opera aliâs indebita obligare in satisfactionem peccati confessi.

11. Secundo, ex parte satisfaciens conditio necessariò requisita est gratia. Nam, cum satisfactio tendat in reconciliationem cum Deo perfectam, nequit non reconciliatio fieri. Præterea, sante culpa, non potes pro pœna illi debita obtinere remissionem: neque etiam eam remissionem obtinere potes pro pœnis ex aliis culpis remissis relictis: quia dignus non es, vt hæc tibi gratia conferatur. Ergo gratia necessariò ad satisfactionem est requisita. Atque ita indicat satis Trident. *sess. 14. cap. 8.* asserens satisfaciendo pro peccatis conformes fieri Christo Iesu, certissimamque artham glorificationis habere; que peccatori nullatenus conuenire possunt. Deinde asserit Concilium, nos satisfacere non posse, nisi per Christum & in Christo, in quo viuimus, metemur, & satisfacimus. At nullus viuunt in Christo, nisi qui eius gratiam possidet: ergo nullus satisfacere potest, sicuti nec mereri, nisi qui gratiam habeat. Atque ita tanquam certum tradit D. Thom. in *4. dist. 14. art. 3. capit. 2.* Bonavent. *ibi, art. 1. quæst. 3.* D. Anton. *3. p. 11. 14. cap. 20. §. 2.* Caiet. *t. 1. Opus. tract. 6. quæst. 3.* Petr. de Soto *relect. ultim. de satisfact.* Dominic. Sor. in *4. dist. 19. quæst. 1. art. 4.* quos refert Coninch. *disp. 10. dub. 4. concl. 1. n. 23.* & 24. aduertit optimè, sæpe benignissimum Deum pœnitentiam peccatoris se humiliantis acceptare in satisfactionem pœnæ temporalis in hac vita, quam infligere decreuerat, vt contigit celestissimo Acha, *3. Reg. 21.* & colligitur ex Ierem. *c. 18.*

12. Præterea ex parte satisfaciens requiritur, quòd sit viator: etenim satisfactio simul cum merito coniungitur, vt patet ex *supradicto loco Concilij*, ibi: *In quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus.* At meritum finita hac vita non est: ergo nec satisfactio. Aliâs anime in Purgatorio existentes, cum Deum ardentissima caritate prosequuntur, breuissimo tempore pro peccatis satisfacere possent, vt notauit Coninch. *disp. 10. dub. 4. n. 24.*

13. Addunt aliqui, requiri, vt satisfactio ab eodem debitor procedat: est enim obligatio ad pœnam soluendam debitum personale, quod non videtur posse per alium satisfieri. Propria namque actione diuinam auctoritatem, & honorem læsisti ab eius voluntate te subtrahendo. Non ergo aliena actione hanc diuinæ auctoritatis læsionem reparare potes; sed necessariò propria submissio, & humiliatio requiritur. Præterea, nemo pro alio mereri, nec demereri potest: ergo neque pro alio satisfacere. Item, non potest satisfacere pro culpa: ergo nec pro pœna. Et fortè ob hanc causam dixit Paul. ad Galat. *6.* *Vnusquisque onus suum portabit.* & 2. ad Corinth. *3.* *Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.*

Ceterum hæc sententia nullatenus admittenda est; sed omninò assertandum, vnum pro alio satisfacere posse. Sic, tanquam certum, docuit Suar. *disp. 48. sect. 2. nu. 4.* Henric. *lib. 5. o. 19. n. 5.* Bellarmin. *lib. 2. de Indulgent. cap. 2.* Aegid. de Coninch. *disp. 10. dub. 7.* Fag. *l. 9. c. 2. n. 20.* & declarauit Catechismus Pij V. de Sac. Pœnit. n. 81. ibi: *In hoc summa Dei bonitas, & clementia maximis laudibus prædicanda est, qui humane imbecillitati hoc condonauit, vt vnus possit pro alio satisfacere.* Et paulò infra addit: *Qui diuina gratia præditi sunt, aliorum nomine possunt, quod Deo debetur, persolvere: quare sit, vt quodam pacto alter alterius onera portare videatur.* Et tamen concludit: *Nec vere de hoc cuiquam iudicium dubitandi locus relictus, qui in Apostolorum Symbolo. Sanctorum communionem profiteamur.* Ratio huius sententiæ est, quia Deus pro sua bonitate, & clementia acceptare potest opera à iusto facta in satisfactionem pœnæ, quam alter pro peccatis debet, ac si illud opus à debi-

tor factum esset. At, posita ea acceptatione, nemini est debitum, obligationem satisfaciendi nullam debitori superesse: ergo potest vnus pro alio satisfacere. Quòd autem bona opera vnus iusti oblata in satisfactionem pœnæ ab alio debite à Deo acceptentur, probat communis vnus fidelium, qui conuincit excitantur ad prædictas satisfactiones applicandas, maxime pro iis, qui in Purgatorio existunt.

14. Hanc sententiam limitat Medin. *de pœnit. tr. 3. quæst. 2. c. 3.* & probabile reputat Coninch. *disp. 10. dub. 7. in fin.* ne procedat semper, & infallibiliter; sed, quando diuinæ bonitati placitum fuerit, prædictam satisfactionem vnus pro alio acceptare: quia nullibi habetur, ob satisfactionem ab altero exhibitam, pœnam, quam quis debet, remitti, sicuti habetur ob satisfactionem propriam. Neque expediens videtur, eam acceptationem infallibilem esse; tum, ne debitores negligentes fiant in satisfactione propria exhibenda, sperantes, amicos pro illis satisfacturos; tum, ne submissioem, & humiliatioem diuinæ auctoritati debitam omittant. Sed displicet propterea hæc limitatio, vt potes contraria communi sensui fidelium, existimant vnus satisfactionem pro altero oblatam, si absolute deservit: quod verum non esse, si non faret promissio diuinam infallibiliter acceptandi. Illud vero inconueniens de negligentia satisfaciendi, per accidens est, & abundè compenatur actu charitatis, quem vnus fidelium cum altero exercet, proprias satisfactiones ei applicando.

15. Fundamentum verò illorum, qui asserbant, neminem pro alio satisfacere posse, facile diluitur. Fateor namque, actione propria satisfaciendi exhibendam fore, idque expedire: at ex benignitate Dei aliena submissio, & humiliatio alteri applicata à Deo acceptatur, ac si ab eo esset exhibitâ. Ad confirmationem dico, neminem pro alio mereri: quia esto, id fieri posse, non fuit expediens quòd meritum præmium sit virtutis, que propriis actibus acquiri debet. Ad secundam confirmationem concedo, pro culpa vnus neminem à Christo satisfaciendi posse: quia si de satisfactione quoad sufficientiam loquamur, necessarium non est alium à Christo satisfacere, cum Christus plenissime satisfecerit, præterquam quod ea satisfactio ad æqualitatem sit impossibilis. Si verò sermo sit de satisfactione quoad efficaciam, nullatenus deuit ex alienis actibus fieri: cum enim peccator propria voluntate maculatus fuerit, propria etiam voluntate purgari à macula debuit. Seruus autem est de obligatione ad pœnam, que ex benignitate Dei ob quamlibet, satisfactionem remitti conuenienter potest.

16. Tertio, ex parte Dei requiritur, promissio acceptandi nostra bona opera in satisfactionem pœnæ pro peccatis debite. Etenim, cum cuiuslibet peccator post remissionem culpam, & pœnam desiguetur à Deo aliqua temporalis pœna in Purgatorio luenda, que quantumcumque minima sit, excedit omnem pœnam, que in hac vita sustineri potest, pœnis huius vite compenari nequit: tum, quia sunt pœnæ diuerse, & longè leuiores, tum quia non tenetur Deus eas in recompensationem acceptare, cum liberum illi sit peccatorem pœna à se designata punire, neque aliam loco illius admittere. Vt ergo loco pœnæ designatæ obligatus sit nostra bona opera in satisfactionem admittere, necessaria fuit illius diuina promissio, vt pulchre docuit Medin. *tr. de pœnit. qu. 3.* Suar. pluribus relatis, *disp. 37. sect. 7. à num. 2.* Fagund. *de 2. Eccles. præcept. lib. 9. cap. 2. num. 17.* Coninch. *disp. 10. dub. 4. concl. 3. n. 33.* & colligitur ex Trident. *sess. 14. cap. 8.* asserente nos in Christo viuere, mereri, & satisfacere, facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, hoc est, ex eius meritis, & promissione, ob quæ à Patre acceptantur.

§. II.

De satisfactione sacramentali, & obligatione Sacerdotis illam imponendi.

1. Quæ sit satisfactio sacramentalis, & quem effectum habeat?
2. Debes esse in gratia, vt obtineas effectum.
3. Secluso mortali habet effectum.
4. Satisfactio habet vim impetrandi gratias peruenientes.
5. Non habet gratia augmentum.
6. Plerumque obligatur Sacerdos sub gravi culpa hanc satisfactionem imponere.
7. Quando excusatur ab imponenda satisfactione. Et primò de articulo mortis.
8. Secundo, si credatur pœnitens plene per contritionem satisficisse.
9. Tertio, qualiter tempore subleui.
10. Quid si intra bonam sapientiam constituitur.
11. Quid, si pœnitens credatur nullam admittiturus.

1. Executio operis à Confessario in pœnitentiam peccati confessi iniuncta est satisfactio sacramentalis, quæ est